

Livsstilssocialisterne lever i anden verden

I dag repræsenteres venstrefløjen af en type, som i det følgende kaldes for *livsstilssocialisten*. For ham eller hende er de centrale temaer i venstrefløjens politik ikke længere sociale og økonomiske problemer, i stedet handler det om livsstilsspørgsmål, forbrugsvaner og moralske holdningsbedømmelser. Den politik, de grønne partier fører, er et udtryk for *livsstilssocialismen* i sin reneste form, men livsstilssocialismen findes også i socialdemokratiske, socialistiske og de øvrige venstrefløjspartier og i mange lande er den nu blevet den dominerende retning. Mange traditionelle venstreorienterede vil sandsynligvis hævde, at det jeg beskriver i det følgende, slet ikke er venstreorienteret. Det er også rigtigt, hvis man anvender den traditionelle målestok. Men jeg beskriver netop, hvad der har fået prædikatet venstreorienteret i offentligheden, det som de fleste i dag opfatter som venstreorienteret.

Livsstilssocialister lever ikke i den traditionelle verden og definerer sig selv ud fra andre politiske temaer. De er først og fremmest kosmopolitiske og som følge heraf for *Europa*, selvom andre måtte forstå noget andet under dette slagord. De bekymrer sig om klimaet og kæmper for frigørelse, indvandring og seksuelle mindretal. De er blandt andet overbeviste om, at nationalstaten er forældet, og de forstår sig selv som verdensborgere, der ikke er specielt forbundet til deres eget land. Det bakkes ofte op med et CV, hvor udlandssemester, gymnasieudvekslinger eller et praktikophold i udlandet er en selvfølge.

I almindelighed lægger livsstilssocialister mere vægt på autonomi og selvrealisering end på tradition og fællesskab. Traditionelle værdier som det at præstere noget, arbejde flittigt og gøre sig umage har ikke voldsom høj prioritet. Det gælder især for den yngre generation, der hele livet er blevet opdraget af omsorgsfulde, velhavende curlingforældre og aldrig har kendt til eksistentiel social angst og den stress, det forårsager. Fars lille formue og mors forbindelser giver i det mindste tilstrækkelig med sikkerhed til, at de kan overkomme en længere ulønnet praktik eller arbejdsmæssige fiaskoer.

Da livsstilssocialister næsten ikke har haft nogen grund til at beskæftige sig med *sociale spørgsmål*, er de normalt kun af marginal interesse for dem. De ønsker selvfølgelig et retfærdigt og ikke-diskriminerende samfund, men vejen dertil fører ikke længere gennem gamle socialøkonomiske travere som lønninger, pension, skat eller arbejdsløshedsforsikringer, men i stedet gennem symbolik og sprog. Som en konsekvens heraf afsøges hverdagsproget nidkært for ord, der kunne støde nogen og som efterfølgende naturligvis ikke bør anvendes. De erstattes af nye kreative udtryk, der i det mindste hos de meget rettroende fører til et særegent sprog, der kun til en vis grad har relation til dagligsproget.

Det kan godt være lidt forvirrende, at normerne for korrekt sprogbrug hele tiden ændrer sig. Hvad der var god tone i går, er det ikke længere i dag. Hvis man troede, man var up to date, når man omtalte efterkommere af indvandrere som ”mennesker med indvandrerbaggrund”, må man blot konstatere, at det nu også er forældet, i det mindste i Berlin. I henhold til en byrådsbeslutning i efteråret 2020 skal denne gruppe fremover omtales som ”folk med en international historie”. Derudover blev det også vedtaget, at udlændinge fremover er ”indbyggere uden tysk statsborgerskab» og illegale indvandrere »udokumenterede migranter”.

Den typiske livsstilssocialist bor i en storby eller i det mindste en større universitetsby og kun sjældent i provinsen. Han studerer eller har en universitetsgrad og gode fremmedsprogskompetencer, han går ind for eftervækst-økonomi, og lægger vægt på en økologisk og sund kost. Folk, der køber kød i Aldi, kører i dieslbiler og tager på chartertur til Mallorca, finder livsstilssocialisterne rædselsfulde. Det betyder dog ikke, at de ikke selv kører bil, eller at de aldrig er steget ombord på et fly. For dem handler det bare ikke om charterturisme, men derimod om *dannelsesrejser*, der gør det muligt at lære mere om andre kulturer, eller også rejser de for at besøge de sidste tilbageværende vilde orangutanger eller komme tættere på deres indre jeg på et Ayurveda-

hotel. Samvittigheden lettes ved, at den daglige transport gennem storbyen foregår på cykel, eller at bil nummer to er den elektriske udgave.

I princippet er der intet galt med, at folk lever efter den slags værdier og former deres liv i overensstemmelse med dem. Hvis de har råd til det, og det giver dem en god fornemmelse i maven, hvorfor så ikke? Der findes uden tvivl mere ubehagelige mennesker end storbyveganere, som kører deres børn i skole i el-biler, undgår plastemballage og gerne vil reducere det globale CO2-aftryk, også selvom de i ikke uvæsentlig grad selv bidrager til det.

Det, der i manges øjne gør livsstilssocialisterne usympatiske, især blandt de dårligere stillede, er deres åbenlyse hang til at betragte deres privilegier som personlige dyder og i samme åndedrag erklære deres verdensbillede og livsstil for indbegrebet af progressivitet og ansvar. Det er deres moralsk overlegne selvtilfredshed, når de skamløst udstiller deres klippefaste tro på, at de befinder sig på de godes, de retfærdiges og de fornuftiges side. Det er deres nedladende arrogance over for den livsverden, de omstændigheder og ovenikøbet det sprog, som er karakteristisk for folk, der aldrig har gået på universitetet. Det er den måde, hvorpå de ringeagter andre, der må købe det, de skal bruge til en grillaften i Aldi, fordi deres penge skal række til slutningen af måneden. Og det er den karakteristiske mangel på medfølelse med folk, der er nødt til at kæmpe meget hårdere for deres velstand, i det omfang man kan tale om en sådan, og som af samme grund ofte virker mere tilknappe og vrede.

Deres hykleri, som de har svært ved helt at skjule, bidrager også til livsstilssocialisternes problematiske billede i offentligheden. Har man kun lige råd til en enkelt ferie om året på grund af en dårlig løn, eller må man leve af en lille pension, selvom man har arbejdet hele livet, så ser man ikke så velvilligt på det, når andre, der aldrig har manglet noget, prædiker afholdenhed for en. Og det er i hvert fald de færreste, der lytter, når de folk, der belærende fortæller os, at indvandringen er en stor gevinst for samfundet, er de selvsamme mennesker, der sætter deres eget barn i en skole, hvor det eneste møde med fremmede kulturer finder sted i litteraturundervisningen.

Selvfølger er alle livsstilssocialister ikke ens. De er ikke alle fortalere for mere indvandring, ikke alle mener, at klimaforandringerne primært er et spørgsmål om forbrugervaner, ikke alle er født med en guldspade i munden, og de er heller ikke alle velhavende. Måske findes der ovenikøbet enkelte, der ikke har gået på universitetet. Men den slags livsstilssocialister er i klart undertal. Det er de andre, der er majoriteten.

Der er også forskelle i holdningerne til de mindre privilegerede dele af befolkningen. Der findes *livsstilssocialister*, der simpelthen foragter de fattige og dårligt uddannede. Da Hillary Clinton under den amerikanske valgkampagne i 2016 fornærmede de potentielle Trump-vælgere og kaldte dem for a *basket of deplorables*, frit oversat *en flok ynkelige mennesker*, var det godt nok valgtaktisk uklogt, til gengæld var det et af de få ærlige øjeblikke under hele hendes valgkamp. Man kan nemlig godt gå ud fra, at det netop er sådan, hun tænker om disse mennesker. De venstreliberale i USA anvendte også flittigt udtrykket *White Trash* (hvidt affald) om den hvide amerikanske arbejderklasse. I Tyskland er det de *gamle hvide mænd*, som er blevet det populære fjendebillede i livsstilssocialisternes kredse. Man anvender også uden videre begrebet 'proletarisk' om persongrupper, man ugeneret kan ytre sig nedværdigende om - og her gælder de mange sproglige hensyn så pludselig ikke længere.

På den anden side findes der naturligvis også livsstilssocialister, der har helt reelle intentioner om at hjælpe fattige og udstødte mennesker, og her må de så - nødtvungen - inkludere de fattige og mindre privilegerede i deres eget land. Men i stedet for at respektere disse mennesker og blot kæmpe for deres interesser, møder de dem normalt med en attitude, der minder om en velvillig missionærs. De vil ikke bare redde de vantro, men også omvende dem. Livsstilssocialister vil ikke kun forbedre arbejdere og andre knap så privilegerede menneskers liv, men også fortælle dem, hvad der er i deres sande interesse, og når de nu er i gang, også fjerne

den provinsielle attitude, vreden og fordommene. Modtagerne af budskabet opfatter det som slet skjult foragt, og det er jo egentlig også bare en variation over det tema.

Det gør naturligvis ikke livsstilssocialisterne mere sympatiske, at de konstant kræver et *åbent og tolerant samfund*, men ofte selv udviser en skræmmende intolerance over for andres synspunkter, helt på højde med det, man oplever på den ekstreme højrefløj. Den uhøflige opførsel skyldes, at venstreliberalismen ifølge tilhængerens egen opfattelse ikke er baseret på meninger, men simpelthen er et spørgsmål om anstændighed. For de venstreliberale er enhver, der afviger fra deres værdigrundlag, ikke en anderledestænkende, men derimod en dårlig person, måske er han endda *menneskefjendsk* eller *nazist*. Dette perspektiv forklarer den aggression, hvormed de bekæmper ikke blot overbevisninger, men også mennesker, der holdningsmæssigt befinder sig uden for det venstreliberale verdensbillede, eller bare krænker et af deres hellige bud. For livsstilssocialister er egentlig kun liberale, når de selv, eller deres meningsfæller, skal sige det.

Vi har ovenikøbet fået et begreb for de kampagner, der ihærdigt prøver at lukke munden på ubehagelige intellektuelle og ødelægge dem socialt: *cancel culture*. Strategien blev opfundet i USA, men er for længst kommet til Tyskland. Her forhindrer larmende og meget aktive aktivister borgerligt sindede personer som økonomen Bernd Lucke eller CDU-politikeren Lothar de Maizièr i at holde foredrag og forelæsninger, og det gør de med en energi som bekæmpede de en ny Hitlers magtovertagelse. Moderne kunstnere fjernes fra udstillinger, dygtige kvindelige forfattere bliver fyret af deres forlag, andre inviteres ikke til festivaler, kunstnere får besked om, at de ikke kan leje lokaler til deres events, fordi Twitter-inkquisitionen har afsløret deres *højreorienterede* sindelag. Det hjælper ikke, at de berørte indtil da ellers betragtede sig selv som konservative og i nogle tilfælde endda som venstreorienterede.

De venstreliberale moralvogteres angreb rammer ikke kun de prominente. Da den modige leder af fødevarerhjælpen i Essen, et mangeårigt socialdemokratisk medlem og indtil da trofast SPD-vælger, på grund af tre års høj indvandring følte sig nødsaget til at gøre noget ved den store trængsel under fødevareruddelingen, hvor unge, mandlige asylansøgere havde fordrevet pensionister og enlige mødre, blev han ikke kun nedgjort i offentligheden af folk, der aldrig selv havde haft brug for hjælp, der blev også sprøjtet "Fuck Nazis" på hans hoveddør. Og da nogle unge mennesker fra "Fridays for Future" i slutningen af 2019 rejste til Lausitz med deres krav om et øjeblikkeligt stop for anvendelsen af kul, blev de mødt af 1000 mennesker, der sang folkesange som en modprotest. Formentlig var der tale om fredelige mennesker, hvis sociale eksistens afhang af kulminedriften. Det forhindrede dog ikke aktivisterne i at betegne dem som *kul-nazister*.

Men man behøver slet ikke være konservativ, kommentere indvandrerdebatten eller forsvare hjemegnens sociale overlevelse for at blive mål for heftige angreb. Alene tanken om, at der er naturlige forskelle mellem kvinder og mænd, kan føre til en veritabel shitstorm. Det måtte *Harry Potter*-forfatteren Joanne K. Rowling sande. For at forstå baggrunden for kampagnen mod hende, bør man vide, at den venstreliberale kønsteori i al seriøsitet benægter eksistensen af biologisk funderede køn. I mellemtiden er Rowling endda blevet ønsket død på grund af sin påståede transfobi, og hendes seneste bog mødte ikke kun foragt på Twitter, den blev også brændt offentligt, en handling, hvis dystre forhistorie ikke så ud til at genere gerningsmændene det mindste.

De to ikke-længere-eksisterende køns omgang med hinanden er også blevet mere kompliceret. En velment kompliment sagt til den forkerte kan for mændenes vedkommende hurtigt føre til grove beskyldninger om sexismen. Samtidig vokser antallet af regler for, hvad man må tænke og gøre, i et tempo så almindelige mennesker - det vil sige folk, der i løbet af deres dagligdag beskæftiger sig med andet end diskursiv *awareness* - ikke har nogen chance for at følge med. I sidste ende er det nok også bedst for dem ikke længere at sige noget. I betragtning af den stigende intolerance, som den slags debatter føres med, er det ikke så overraskende, at mere end halvdelen af de tyske borgere er bange for frit at udtrykke deres mening uden for vennekredsen, hvilket fremgår af en tysk undersøgelse fra 2019.

Den udbredte usikkerhed skyldes muligvis også, at mange af de synspunkter, som de venstreliberale har sat på forbudslisten, ofte netop er de synspunkter, der deles og bifaldes af store dele – nogle gange endda flertallet – af befolkningen. Undersøgelser i alle vestlige lande har således vist, at 60 til 70 procent af befolkningen afviser øget indvandring og ønsker mere restriktiv lovgivning. Alene det synspunkt er i venstreliberale kredse nok til officielt at blive betragtet som racist. Folk, der føler sig utrygge, når de støder på en større gruppe mænd, der taler et fremmed sprog i den offentlige transport, putter de i samme skuffe. Da disse ressentimenter er udbredte, er der i de venstreliberale kredse opstået et samlebegreb for dem, her kaldes de for hverdagsracisme. For livsstilssocialisterne står det nemlig helt klart, at alle disse ”misantropers frygt og bekymringer er helt uden hold i virkeligheden”, som sociologen Harald Welzer valgte at formulere det.

De fleste mennesker opfatter heller ikke sig selv som verdensborgere, men identificerer sig med deres land og – uha! – deres nationalitet. I Tyskland føler 74 procent sig i høj eller meget høj grad som tyskere, hvilket kom for dagens lys i en undersøgelse som - nå, ja - Open Society Foundation lavede. Naive sjæle finder måske ikke dette tal voldsomt overraskende, det var jo trods alt tyskere, man spurgte, men for de venstreliberale er det et bekymrende tegn på, at den dybt forankrede nationalisme stadig trives i bedste velgående.

Så hvis man forventer, at ens regering primært tænker på sin egen befolknings velfærd og beskytter den mod international løndumping og andre negative følgevirkninger af globaliseringen – en grundtanke, der var helt selvfølgelig for traditionelle venstreorienterede – er man nu nationalsocial, og nogle gange endda med endelsen -istisk. Og hvis man mener, det er forkert at overføre stadigt flere beføjelser fra sine egne regeringer og parlamenter til en uigennemsigtig lobbyvirksomhed i Bruxelles, er man under alle omstændigheder *anti-europæisk* (...)

Med bogen positionerer jeg mig i et politisk klima, hvor *cancel culture* er trådt i stedet for fordomsfrie og fair diskussioner. Jeg gør det velvidende, at jeg nu også kan blive ”cancellet”, men i Dantes *Den guddommelige komedie* er der reserveret pladser i Helvedes forgård til alle de lunkne, der ikke tager stilling, når tiderne de skifter.

Uddrag fra Sahra Wagenknecht: De selvretfærdige – mit modsvar: for fællesfølelse og sammenhold, udkom d. 26.8. 2021 på Forlaget Brilleuglen 352 sider, pris 249,50